

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Exegesis Euangelij eiusdem Dominicæ, secundùm ritum quorundam
Ecclesiarum Matth. XI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

March 11

Matth. 8.
Matth. 9.

Math. II.

Exhibit 5
Span. 9

Abscondita
quænam finit
superbis.

Sapientes
verē quām
eclendi.

Ante hoc Euangelium scribit Matthæus Dominum Iesum exprobras fe multis ciuitatibus in quibus virtutes fecerat multas, quod ad penitentiam non fuissent conuersæ, sed in Ioanne præcurre luo, qui austerioris videbatur vita, & in se, qui clementioris atque communoris, fuerant homines incolæ illarum scandalizati, insinuans, quod eo gravius essent habituri iudicium, quo præstata eis fuerant beneficia maiora. Ingratitudo enim erat ingens, quando beneficijs Christi multis, qui præclaras coram eis variaq; miracula fecerat, fides eorum non respondebat. Idcirco dixit. *Vatib Corozam, vatihi Bethsaida, quia si in Tyro & Sydone fæci fuissent virtutes que facte sunt in vobis, olim in celo & cinere persistentiam egisset.* Verantamen dico vobis. Tyro & Sydoni remissi erit in die iudicij, quām robū. Et in Capharnaum, nunquid in celum exaltaberis? Visque in infernum descendes. Quia si in Sodomam factæ fuissent virtutes, que factæ sunt in te, remissi foret viisque in hunc diem. Verantamen dico vobis: Remissi erit terra Sodomorum in die iudicij, quām tibi. Respondens igitur Iesus ad questionem, quæ inde nascetur ex illis verbis, & quæ potuissent illi fieri. (Sciœcari enim quis potuissent: Quare pleba Iudaorum, quorum hic ciuitatibus exprobrabat, fuissent increduli, cum gentes adeo fidem alacriter repererunt). Patri suo gratias agit, dicens:

Confiteor tibi Pater, Domine cœli & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus & prudentibus, & reuelasti eapuluis.

Confiteor tibi, hoc est, cognosco, fateor, ad laudemque tuam manifesto, & tibi gratias ago, qui Pater es meus per eternam generationem, aliorum autem membrorum meorum per adoptionem. Domine celi & terrae, hoc est vniuersorum, tam caelestium, quam terrestrium, tam visibilium, quam inuisibilium. Quia abscondisti haec a prudentibus & sapientibus, & reuelasti ea parvulis. A prudentibus & sapientibus, non a vere sapientibus, sed a presumptuosis, ab inflatis, a tumidis & superbis, qui sapientes sunt in oculis suis, cuiusmodi erant Pharisaei, Scribæ & Legisperiti, & reuelasti ea parvulis, humilibus, nihil deesse presumebatibus, hoc est, Apostolis, & per eos credentibus. Quae sunt aures, quae abscondita sunt superbis, nota facta humilibus? Mysteria Euangelij, diuini beneficiti secreta, consilia Dei & fidei arcana. Ea enim abscondita sunt prudentibus & doctis huius mundi, ut licet multa de his intelligent, multa differant & doceant, non tamen ea, quae loquuntur, memorem eorum afficiunt. Hi enim quorum mens afficitur, suauiterque consentiens quiescit in amore veritatis, in cognitione, approbationeque diuini beneficiti, vere sunt sapientes dono sapientiae illuminati, & charitate confortati, quantumlibet sunt, sive eruditii, sive illiterati, sunt tamē humiles & parvuli, idonei ad spiritus sancti capienda illuminationem. Hi sunt, quibus Deus secreta sua reuelat.

¶ Verò omnes, quamuis eloquentes, quamvis docti, quamvis prudentes, huiusnam sunt coram Deo. Nihil enim stultus, quam Deo non obediens, cibis terrena preferre, caduca magis, quam Deum amare. Beati igitur cibis Deus ea reuelat: beati etiam, quos Deus parvulos ac dignos hac reue-
lione facit. Neque enim habet homo, ut gloriatur se parvulum fuisse, aut lamilem, & propterea illuminatum. Si illuminatus es, à Deo illuminatus es, & si parvulus es, à Deo hoc quoque accepisti, ut parvulus es. In omni-
bus igitur laudanda est multitudine dulcedinis diuinæ, & misericordiae eius
euberantia infinita. Iraque reuelat Deus secreta sua, ea scilicet, ut sunt via Secreta qua-
alipsum occultæ, ad perfectionem tractus quidam, sed & discretio quoque, suis reuelat.
nam Deus
prudentia, ac moderamen, inter agenda, eligenda & responda, cognitio
nem & amor diuinæ voluntatis, quæ omnia humilibus reuelantur bonæ
voluntatis. Horum innumeris fuere, suntq[ue] hodiè omnes electi Dei, qui
non in sublimitate sermonis, non in calliditate & astutia sensus, non in opi-
zione magni nominis, aliquid apud filios huius seculi aestimati sunt, sed à
mundo potius contempi, atque viles inutillesq[ue] reputati. Hi, inquam,
sunt parvuli illi, quibus Deus reuelauit. Quapropter Apostolus dicit Co-
rinius: *Videte, iniqui, vocacionem vestram fratres, quia non multi sapientes sunt 1. Cor. 1.*
iter vos (de mundi sapientibus loquitur) sed quia stulti sunt mundi, elegit Deus,
n confundat sapientes. Et iterum: *Nonne stultum fecit Deus sapientiam huius ibidem.*

Ita Pater, quoniam sic placitum fuit ante te.

Ita sit, ita congruit, sic te decet Pater, quoniam tibi ita agere est beneplaci-
tum. Tua enim voluntas congruentissima, sapientissima, iustissima, ac opti-
ma est. Quare etiam, cur hi illuminentur, isti relinquuntur, ratio non est
alia nobis inuestigabilis, quam diuinum sanctissimumq[ue] Dei beneplaci-
tum. Voluntas enim Dei est, ut hic saluetur, iste relinquatur. Petrus namque Matth. 26. 27.
& Iudas, uterque peccauit, nec impossibile fuit Christo respicere misericor-
diz suæ oculo Iudam, quemadmodum respexit & Petrum. Sed quare non
ficerit, non aliud respondere nos possumus, nisi quia non voluit. Propter-
ea sanctus Augustinus in Homelia dicit super verbo: *Nemo venit ad me, nisi* ^{Augustin.}
Pater meus traxerit eum. Quem trahat, & quem non trahat, & cur istum tra-
hat, & illum non trahat: *Noli iudicare, si non vis errare.* Nondum trahet
ora ut traharas. Hoc tamen certum legimus in scriptura, Deum dici in-
Exod. 7.
durare, non misereri, excusare, & hic Deum proinde abscondisse quibus-
dam Euangelium suum. Deum, hoc est, Christum locutum esse in parabo-
lis, ut videntes non videant, & audientes non intelligant. Verum h[oc] & o-
mnia alia, de Deo inelligenda sunt negatiue, hoc est, quod non querenti-
bus, non volentibus non dat gratiam suam, quomodo sol fenestras suas
occludentibus negat radios suos. Verum qui aperit, nonne ex dono Dei a-
perit? Nihil igitur possumus hic definire. Sed dicit quis: Et qui fenestras suas
aperit, nunquid non ex dono Dei aperit? Dico verum est, cogimur igitur ta-
cere, quia non possumus inuestigare, & fateri cum Apostolo: *Non esse volentus,* ^{Rom. 9.}
ut que curremis, sed miserentis Dei.

Omnia mihi tradita sunt à Patre meo.

R. 3

Certum

E. VI

21

Certum est Filium Dei esse aequalem Patri, Deum de Deo genitum, consubstantiale Patri. Certum est etiam, iuxta Christi humanitatem, omnia tradita Christo a Patre suo, quandoquidem ipse quoque post resurrectionem Apostolis fatetur, dicens: *Data est mihi potestas omnis in celo & in terra.* Quod tamen non ita crasse intelligendum, ut Pater se ab aliqua potestate aut virtute exemerit, sequitur nudans eandem Filio tradiderit, sed ita tradidit Filio omnia Pater, ut eadem nihilominus quoque remaneant in Patre.

Et nemo nouit Filium nisi Pater, neque Patrem quis nouit nisi Filius, & cui voluerit Filius reuelare.

Non est intelligendum, quando dicitur: Nemo nouit Filium nisi Pater, aut ediverso, nemo nouit Patrem nisi Filius, quasi Pater non nouerit ipsum, aut seipsum non nouerit Filius: sed intelligendum est, ut sub intelligatur nemo alterius essentia nouit Patrem nisi Filius, tunc enim adstruitur, &c. nosse & Filium, & Spiritum sanctum. Excipitur enim quilibet alterius essentia, non excipitur quilibet alterius personæ. Nemo igitur cognoscit Deum perfectè, nisi Deus, sive Pater, sive Filius, sive Spiritus sanctus. Deus enim solus cognoscit seipsum, quia Deus, quem infinitus sit, à finito cognosci non potest. Quamuis autem Deum, nulla cognoscere possit creatura, hoc est, eius essentiam, radius enim aliquis diuinae essentiae co-communicari potest intellectuali creature, quo iuxta capacitatem suam intellectualis creature, sive angelica, sive rationalis aliquo modo illum cognoscit. Siquidem in hac vita per fidem & donum sapientiae cognoscunt Deum electi, non quidem perfectè, sed ex parte. Porro in patria (sicut Ioannes ait) videbimus eum faciūti, scilicet in seipso, non tamen plenè comprehendendus eum, sicut ipsum seipsum plene comprehendit infinitus in infinito. Iam itaque ubi se aequaliter monstrauit Patri, ubi non omnibus sui notitiam infundat seu reuelaram ostendit, exclamat:

Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos.

Venite ad me omnes per conuersionem mentis. *Conuertimini ad me in corde vestro.* Venite per desiderium spiritus. Venite per auersiōnem mentis vestrae a carnalibus desiderijs, & rebus caducis, quæ nihil vobis proderunt in die visitationis vestrae. Venite ad me per imitationem virtutum, & actuorum meorum. Venite igitur ad me omnes qui laboratis, & onerati estis. Omnes qui laboratis varijs aegritudinibus animæ, torpore, ignorantia, caligine, concupiscentia, infirmitate, praua consuetudine ex forniti peccati, vel per me adiuti non laboreatis. Venite omnes, qui laboratis & onerati estis peccato idololatriæ reliquisque immanissimis sceleribus, quæ vos grauauit ponderosius talento plumbi, deponentes omne hoc pondus & circumsfans vos peccatum. Venite etiam, qui sub onere estis legis, quod vobis imposuit Moses, id quod neque vos, neque patres vestri ferre potestis, & ego reficiam vos pane confortationis, & consolationis, & gratia mea.

Est autem multiplex panis, quo nos Christus reficit. Panis superstantialis, qui sumitur in Sacramento, de quo Christus dicit: *Caro mea est p*

Matth. 8.

a. Cor. 13.
1. Ioan. 3.Zech. 12.
1. Pet. 1.Hebr. 12.
Panis quotuplex.
Luc. 6.
Ioan. 6.

¶ Denique: *Panis, quem ego dabo vobis, caro mea est pro mundi vita.* Est ite-
rum panis obediens, ac honestus actionis, de quo Christus idem dicit: *Mens* ^{10an. 4.}
est, ut faciam voluntatem Patris mei. Est deinde panis lachrymarum. Est ^{Sal. 79.}
quaque panis vita & intellectus. Omnibus his reficit Christus. Exultemus ^{Eccl. 5.}
igitur ad hanc vocationem suauem, omnique gaudio plenam, vbi non unus
aut alter, sed omnes vocamur. Quo? A labore ad requiem, ab oneribus ad
restitutionem, ab ira ad gratiam, a morte ad vitam, a tenebris ad lucem, a ca-
ritate ad libertatem, a seruitute ad amicitiam Dei.

Tollite iugum meum super vos, & discite a me, quia mitis
sum & humilis corde, & inuenietis requiem animabus ve-
stris. Iugum enim meum suave est, & onus meum leue.

Iugum obedientiarum legis Euangelicarum significat. Vnde *beatus homo, qui por-*
tauit iugum Domini ab adolescentia sua. De hoc iugo Domini, quod hic voca-
tur suave, Augustinus luculentissimum facit sermonem, quasi interrogan-^{Thren. 2.}
do dicens: Mirum videtur quibusdam fratres charissimi, quum audiunt ^{August.}
Dominum dicentem: Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, &
ego reficiam vos. Tollite iugum meum super vos, & discite a me, quia mitis
sum, & humilis corde, & inuenietis requiem animabus vestris. Iugum enim
meum suave est, & onus meum leue, & considerant eos, qui iugum ipsum
intrepida ceruice subierunt, & sarcinam illam mansuetissimis humeris ac-
terperunt, tantis agitari & exerceri difficultatibus huius seculi, ut non a la-
boribus ad quietem, sed a quiete ad laborem vocati videantur, cum & Apo-
stolus dicat: *Omnes qui volunt in Christo pie vivere, persecutionem patientur.* Ait ^{Tim. 2.}
ergo aliquis: Quomodo iugum leue est, & sarcina leuis, quandoquidem &
iugum & sarcinam ferre, nihil est aliud, quam pro vivere in Christo.
Et quomodo dicitur: *Venite ad me, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam*
vos, ac non potius dicitur: *Venite qui vacatis, ut laborete?* Nam & vacan-
tes inuenient, quos conductixt in vineam, ut ferrent astum dicte. Et sub illo iu-^{Math. 20.}
go leui, & sarcina leui audiamus Apostolum dicere: *In omnibus exhibeamus* ^{2. Cor. 6.}
*nosmetipos, tanquam Deim ministros, in multa patientia, in tribulationibus, in necessariis-
tibus, in angustiis, in plagiis, & cetera.* Et alio loco in eadem epistola: *A ladeis* ^{2. Cor. 11.}
quinques quadragena rura minus accepi. Ter virgus casus sum, scilicet lapidatus sum,
*ut natus iugum feci. Nolle & die in profundo mari sui, & cetera, quae nume-
rati pericula quidem possunt, sed tolerari, nisi spiritu sancto iuante, non*
possunt. Omnia ergo illa, quae commemorauit alpina & grauia, frequentius ^{Iugum Do-}
& abundantius sustinebat: sed profecto aderat ei Spiritus sanctus, qui in ex-
terioris hominis corruptione, interiorem renouaret de die in diem, & gu-
fata requie spirituali in affluentia deliciarum Dei, in spe beatitudinis futurae. ^{modo Spiritus}
omnia praesentia deliniret aspera, & omnia grauia releuaret. Ecce quam suau-
e iugum Domini portabat, & quam leue sarcinam, ut omnia illa, quae supe-
rius enumerata, dura & immania omnis auditor horreficeret, leuem tribula-
tionem diceret, intuens inter oribus & fidelibus oculis, quanto prelio tem-
poralium emenda sit futura vita, non pari aeternos labores impiorum, & si-
ne villa sollicitudine perfrui eterna felicitate iustorum. Et post pauca. In o-
mnibus rebus quoque terrenis, quarum licet studia, exercitia que laborio- ^{August.}

R. 4. fissa

fissima ac difficultima sint, laborem tamen hunc ostendit tolerabilem, & sè penumero suauem, idque per amorem, quo res huiusmodi, aut defiderantur, aut exercentur.

Vnde difficillimus quibusdam ac laboriosissimis enumeratis tandem co-

**Amor vti om-
bia gravia le-
via efficiat.**

Roma. 8.

Psal. 15.

Matth. 11.
Iacob. 4.
1. Pet. 5.

Rom. 12.

cludens, ait: In omnibus his, qui haec non amant, puta in militia, negotia-

tione, venatione, studio literarum, & reliquis id genus, qui haec non a-

mant, eadem grauia patiuntur. Qui vero amant, eadem quidem, sed non

grauia pati videntur. Omnia enim Iuxta & immixta, prorsus facili, & pro-

pè nulla facit amor. Quanto ergo certius ac facilis ad veram beatitudi-

nem charitas facit, quod ad miseriam, quantum potuit, cupidas fecit.

Quam facile toleratur quilibet aduersitas temporalis, ut eterna poena vi-

tetur, eterna requies comparetur? Non immerito Paulus vas electionis

dixit: Non sunt condigni passiones huius temporis ad futuram gloriam, quae reuelab-

tur in nobis. Ecce vnde iugum illud suave est, & sarcina leuis. Et si angusta est

paucis eligentibus, facilis est tamen omnibus diligenteribus. Vnde dicit Psa-

listas: Propter verba laborium tuorum ego iustifico vias deras. Sed quæ dura sunt

laborantibus, eisdem ipsis mitescunt amantibus. Nihil enim tam facile bona

voluntati, quam ipsa sibi, & haec sufficit Deo. Hæc Augustinus. Venit

igitur, qui hactenus laborans in virtutis, & pro desiderijs vestris excellens,

sub graui iugo, ut peccati servi militantis. Abjecite graue hoc iugum peccati

quo diabolus vos premis, & propria voluntas. Abjecite in fatigabile, infa-

tilabileque peccandi desiderium, quod vegetig ac pensionem quotidianam

a vobis exigit, ut a labore multo liberemini. Quæ enim requies dulcior,

quam a peccatis ferias agere? Quæ suauior, purior, honestior, ac quietior,

quam virtus non seruire? Venite igitur, inquit Christus, omnes qui labora-

tis & mole prava estis confuteris in onerati, ut vos reficiam, ut vos rele-

uem. Discite a me, quia misericordia sum, & humilis corde. Hic ponit, vnde iugum suum

nobis fiat suave. Humilibus enim Dominus semper dat gratiam, & humiles

habent vnde non murment, vnde non fatigentur in opere Dei, vnde non

gloriantur, vnde sibi non placeant. Quicquid enim fecerint, minus illis ad-

huc videtur, eo quod debent. Porro mitem esse corde, est esse non amarum,

non virulentum, non impatiensem, non iratum, non durum, non inuidum.

Humilitatem itaque habere & mititatem, est habere ad Deum, proximumq;

charitatem. Qui enim humilis est, praæcepta Dei seruat, legi se Dei subiecti,

diuinis obtemperat mandatis, patiensque est, ut qua a Dei prouidentia sic

mitiuntur toleranda, non resipiat, sed equanimiter ferat. Qui etiam hu-

milis est, proximum non despicit, non iniuriatur alicui, nemini expro-

brat, nemini resistit, nemini oppugnat. Quapropter cum omnibus ha-

bet pacem, concordiam, & charitatem. Ad hæc quoque maximè iuvat mi-

titas, quæ facit verborum iniurias tolerare, benigno alienam iram sermo-

ne, suavi, serenoque vultu placare, ad contumelias tacere, non vlcificare

iniurias, non pro malo malum reddere, dolos, fraudesque, aut non adverte-

re, aut pie dissimulare. Has duas virtutes largiatur nobis Dominus Iesus

Christus, qui est benedictus in secula, Amen.

SERMO